

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Обавезни сте да приликом дозвољених радњи, у свом производу или апликацији наведете извор података.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

ГОДИНА/YEAR XIV

САРАЈЕВО, 25. 12. 2025.

БРОЈ/NUMBER 1

НАУКА, ТЕХНОЛОГИЈА И ДИГИТАЛНО ДРУШТВО

SCIENCE, TECHNOLOGY AND DIGITAL SOCIETY

Истраживање и развој, 2024

Research and development, 2024

На пословима истраживања и развоја у Босни и Херцеговини 2024. године биле је запослено 3 453 особа, са пуним и краћим од пуног радног времена, од чега је 1 866 жена (54,0%). Изражено еквивалентом пуне запослености, на пословима истраживања и развоја било је запослено 2 738,55 лица.

Од укупног броја запослених, највеће учешће имају истраживачи (83,0%), техничко особље (8,5%) и остало особље (8,5%). Удио жена међу истраживачима је (52,5%). Највећи број истраживача запослен је у сектору високог образовања (86,7%), пословном сектору (9,8%), државном сектору (3,2) док у непрофитном сектору (0,3%).

На основу уговора о дјелу или ауторског уговора на пословима истраживања и развоја, ангажовано је 629 лица, од чега је удио жена 48,3%. Изражено еквивалентом пуне запослености, на пословима истраживања и развоја је ангажовано 330 лица. Од укупног броја ангажованих, 560 је истраживача (89,0%).

Бруто издаци за истраживање и развој у 2024. години износили су 109 826 000 КМ, од тога су текући трошкови износили 93 694 000 КМ (85,3%), а инвестициони издаци 16 132 000 КМ (14,7%). Од средстава за истраживање и развој 40,8% су властита средства, док је 34,1% средстава добијено од државе и 25,1% је од осталих нивоa управе.

Укупан број истраживачких радова је 1 294, од чега је највећи број радова из Инжењерства и технологије са удјелом од 25,9%.

Од укупно броја посматраних јединица које су у 2024. години обављале дјелатност истраживања и развоја, 63,3% су из сектора високог образовања, 28,9% су из пословног сектора, 5,6% су из државног сектора и 2,2% су из непрофитног сектора.

In 2024. there were 3 453 persons employed in research and development in Bosnia and Herzegovina, in full-time and part-time employment, of which 1 866 were women (54.0%). Expressed by full-time equivalent, there were 2 738.55 persons employed in research and development.

Out of the total number of employees, the largest share belongs to researchers (83.0%), technical staff (8.5%), and other staff (8.5%). The share of women among researchers is (52.5%). The largest number of researchers are employed in the higher education sector (86.7%), the business sector (9.8%), the public sector (3.2%), while there are (0.3%) in the non-profit sector.

Under service contract and copyright agreement in research and development were hired 629 persons, out of 48.3% were women. Expressed in full-time equivalent, 330 people were engaged in research and development. Out of the total number of engaged, 560 are researchers (89.0%).

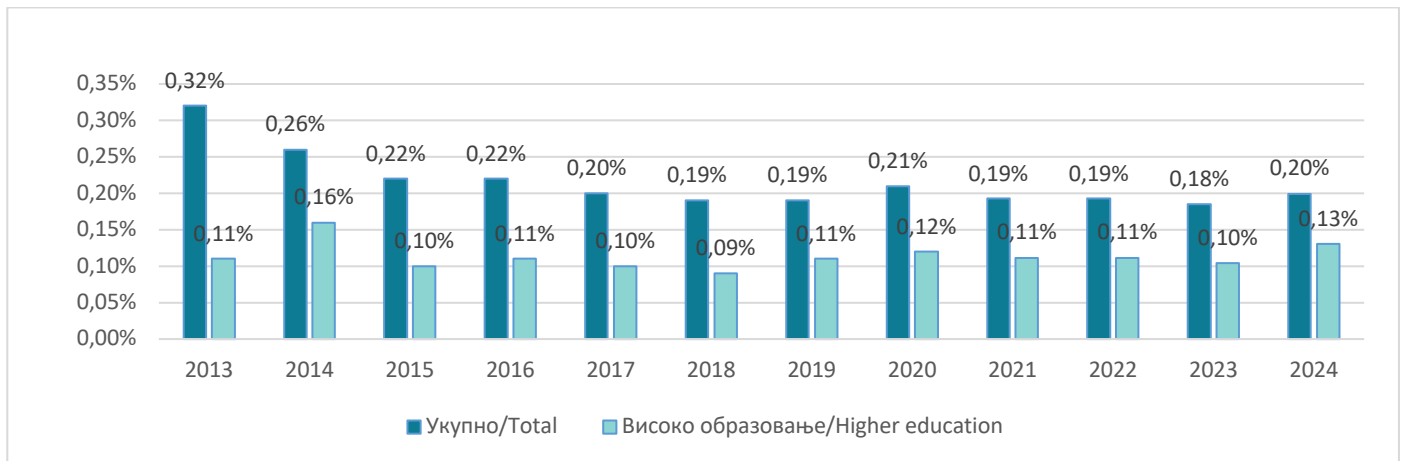
Gross domestic expenditures for research and development in 2024. amounted to 109 826 000 BAM, of which current expenses were 93 694 0000 BAM (85.3%), and investment expenditures were 16 132 000 BAM (14.7%). From the funds for research and development, 40.8% are own funds, while 34.1% are funds received from the state and 25.1 is other levels of government.

The total number of research work is 1 294, of which the largest number of research work is from Engineering and Technology sciences with a share of 25.9%.

Out of the total number of observed units that performed research and development activities in 2024, 63.3% are from the higher education sector, 28.9% are from the business sector, 5.6% are from the government sector and 2.2% are from the non-profit sector.

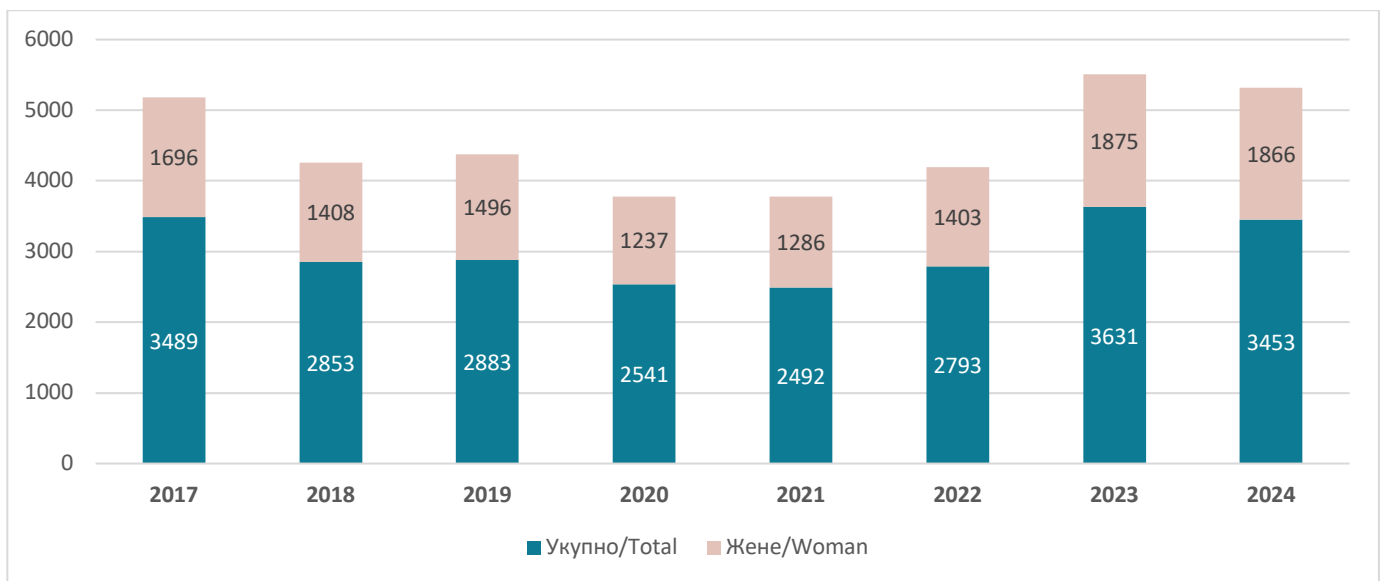
Г1. Издаци за истраживање и развој као удио у БДП-у (%), 2012-2024

Research and development expenditure as a proportion of GDP (%), 2012 - 2024

Г2. Запослени на пословима ИР-а према полу, 2017-2024

Persons employed in research and development by sex, 2017-2024

1. ЗАПОСЛЕНИ НА ПОСЛОВИМА ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА (ИР)

PERSONS EMPLOYED IN RESEARCH AND DEVELOPMENT (RiD)

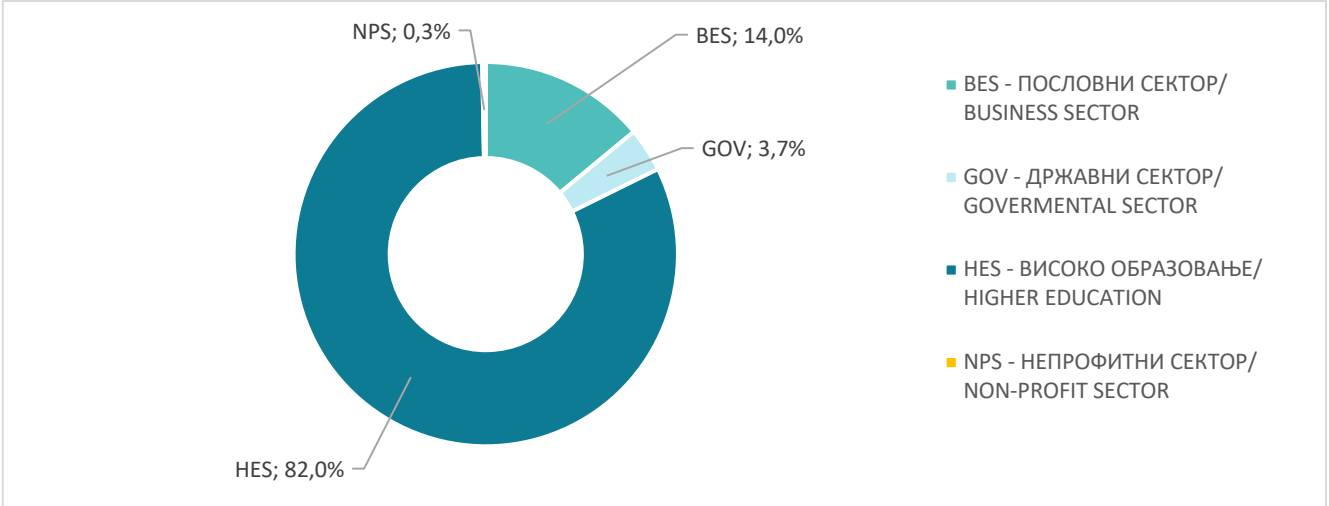
1.1. ЗАПОСЛЕНИ СА ПУНИМ И КРАЋИМ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРУ И ПОЛУ, 2024. (број лица)

PERSONS EMPLOYED IN RiD WORKING FULL-TIME AND WORKING PART-TIME BY SECTOR AND SEX, 2024 (HC)

	Укупно <i>Total</i>		Са пуним радним временом <i>Working full-time</i>		Са краћим од пуног радног времена <i>Working part-time</i>		
	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	
УКУПНО СЕКТОРИ	3 453	1 866	2 229	1 274	1 224	592	TOTAL SECTORS
Истраживачи	2 869	1506	1 791	1 002	1 078	504	Researchers
Техничко особље	292	159	229	133	63	26	Technicians
Остало особље	292	201	209	139	83	62	Other staff
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	483	281	403	246	80	35	BUSINESS SECTOR
Истраживачи	280	170	242	158	38	12	Researchers
Техничко особље	125	58	96	46	29	12	Technicians
Остало особље	78	53	65	42	13	11	Other staff
ДРЖАВНИ СЕКТОР	129	81	91	59	38	22	GOVERNMENTAL SECTOR
Истраживачи	92	57	70	45	22	12	Researchers
Техничко особље	8	7	8	7	-	-	Technicians
Остало особље	29	17	13	7	16	10	Other staff
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	2 830	1 500	1 724	965	1 106	535	HIGHER EDUCATION
Истраживачи	2488	1277	1470	797	1018	480	Researchers
Техничко особље	157	92	123	78	34	14	Technicians
Остало особље	185	131	131	90	54	41	Other staff
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	11	4	11	4	-	-	NON-PROFIT SECTOR
Истраживачи	9	2	9	2	-	-	Researchers
Техничко особље	2	2	2	2	-	-	Technicians
Остало особље	-	-	-	-	-	-	Other staff

ГЗ. Структура запослености на пословима ИР-а према секторима, 2024

Structure of persons employed in RiD by sector, 2024

1.2. ЗАПОСЛЕНИ СА ПУНИМ И КРАЋИМ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА И ПОЛУ, ИЗРАЖЕНИ ЕКВИВАЛЕНТОМ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ (FTE), 2024

PERSONS EMPLOYED IN RiD WORKING FULL-TIME AND WORKING PART-TIME BY SECTOR AND SEX, IN FULL-TIME EQUIVALENT (FTE), 2024

	Укупно Total		Са пуним радним временом Working full-time		Са краћим од пуног радног времена Working part-time		
	Свега All	Жене Women	Свега All	Жене Women	Свега All	Жене Women	
УКУПНО СЕКТОРИ	2 738,55	1 528	2 229	1 274	509,55	254	TOTAL SECTORS
Истраживачи	2 239,35	1 219,9	1 791	1 002	448,35	217,9	Researchers
Техничко особље	256,2	145,3	229	133	27,2	12,3	Technicians
Остало особље	243	162,8	209	139	34	23,8	Other staff
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	437,4	264,8	403	246	34,4	18,8	BUSINESS SECTOR
Истраживачи	258,7	166,6	242	158	16,7	8,6	Researchers
Техничко особље	107,8	51,4	96	46	11,8	5,4	Technicians
Остало особље	70,9	46,8	65	42	5,9	4,8	Other staff
ДРЖАВНИ СЕКТОР	115,8	73,6	91	59	24,8	14,6	GOVERNMENTAL SECTOR
Истраживачи	83,6	52,6	70	45	13,6	7,6	Researchers
Техничко особље	8	7	8	7	-	-	Technicians
Остало особље	24,2	14	13	7	11,2	7	Other staff
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	2 174,35	1 185,6	1 724	965	450,35	220,6	HIGHER EDUCATION
Истраживачи	1 888,05	998,7	1470	797	418,05	201,7	Researchers
Техничко особље	138,4	84,9	123	78	15,4	6,9	Technicians
Остало особље	147,9	102	131	90	16,9	12	Other staff
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	11	4	11	4	-	-	NON-PROFIT SECTOR
Истраживачи	9	2	9	2	-	-	Researchers
Техничко особље	2	2	2	2	-	-	Technicians
Остало особље	-	-	-	-	-	-	Other staff

1.3. ЗАПОСЛЕНИ НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА, НАЧНОЈ ОБЛАСТИ И ПОЛУ, 2024

PERSONS EMPLOYED IN RiD BY SECTORS, FIELD OF SCIENCE AND SEX, 2024

	Запослени на пословима ИР-а, изражени бројем лица <i>Persons engaged in RiD, number of persons</i>				Запослени на пословима ИР-а, изражени еквивалентом пуне запослености <i>Persons engaged in RiD, in full time equivalent (FTE)</i>				
	Укупно <i>Total</i>		Истраживачи <i>Researchers</i>		Укупно <i>Total</i>		Истраживачи <i>Researchers</i>		
	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	
УКУПНО СЕКТОРИ	3 453	1 866	2 869	1 506	2 738,6	1 528,0	2 239,4	1 219,9	TOTAL SECTORS
Природне науке	549	277	467	230	399,5	209,5	342,1	175,8	Natural sciences
Инжењерство и технологија	969	471	719	323	768,6	384,0	561,4	262,3	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	478	337	435	304	323,6	239,2	293,3	216,0	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	326	180	201	104	323,5	180,0	200,2	104,0	Agricultural sciences

Друштвене науке	662	345	621	313	551,2	298,9	510,2	266,9	<i>Social sciences</i>
Хуманистичке науке	469	256	426	232	372,2	216,4	332,2	194,9	<i>Humanities</i>
Мултидисциплина рне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Multidisciplinary sciences</i>
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	483	281	280	170	437,4	264,8	258,7	166,6	BUSINESS SECTOR
Природне науке	4	1	3	-	2,3	0,2	2,1	-	<i>Natural sciences</i>
Инжењерство и технологија	259	138	126	71	243,6	132,6	122,4	69,6	<i>Engineering and Technology</i>
Медицинске и здравствене науке	115	99	91	79	103	89	89	77	<i>Medical and Health sciences</i>
Пољопривредне науке	73	36	33	15	70,5	36	32,2	15	<i>Agricultural sciences</i>
Друштвене науке	1	1	1	1	3	1	3	1	<i>Social sciences</i>
Хуманистичке науке	16	-	16	-	15	6	10	4	<i>Humanities</i>
Мултидисциплина рне науке	15	6	10	4	-	-	-	-	<i>Multidisciplinary sciences</i>
ДРЖАВНИ СЕКТОР	129	81	92	57	115,8	73,6	83,6	52,6	GOVERNMENTAL SECTOR
Природне науке	38	22	22	12	24,8	14,6	13,6	7,6	<i>Natural sciences</i>
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Engineering and Technology</i>
Медицинске и здравствене науке	83	55	67	44	83	55	67	44	<i>Medical and Health sciences</i>
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Agricultural sciences</i>
Друштвене науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Social sciences</i>
Хуманистичке науке	8	4	3	1	8	4	3	1	<i>Humanities</i>
Мултидисциплина рне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Multidisciplinary sciences</i>
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	2 830	1 500	2 488	1 277	2 174,35	1 185,6	1 888,05	998,7	HIGHER EDUCATION
Природне науке	507	254	442	218	372,4	194,7	326,4	168,2	<i>Natural sciences</i>
Инжењерство и технологија	710	333	593	252	524,95	251,4	438,95	192,7	<i>Engineering and Technology</i>
Медицинске и здравствене науке	280	183	277	181	137,6	95,2	137,3	95	<i>Medical and Health sciences</i>
Пољопривредне науке	253	144	168	89	253	144	168	89	<i>Agricultural sciences</i>
Друштвене науке	634	340	595	310	537,2	293,9	498,2	263,9	<i>Social sciences</i>
Хуманистичке науке	446	246	413	227	349,2	206,4	319,2	189,9	<i>Humanities</i>
Мултидисциплина рне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Multidisciplinary sciences</i>
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	11	4	9	2	11	4	9	2	NON-PROFIT SECTOR
Природне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Natural sciences</i>
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Engineering and Technology</i>
Медицинске и здравствене науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Medical and Health sciences</i>
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Agricultural sciences</i>
Друштвене науке	11	4	9	2	11	4	9	2	<i>Social sciences</i>
Хуманистичке науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Humanities</i>
Мултидисциплина рне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Multidisciplinary sciences</i>

1.4. ЗАПОСЛЕНИ НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА И ПОСТИГНУТОМ ОБРАЗОВАЊУ, ЕКВИВАЛЕНТ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ, 2024

PERSONS EMPLOYED IN RiD BY SECTORS AND ACHIEVED EDUCATION, IN FULL TIME EQUIVALENT (FTE), 2024

	Укупно Total	Докторанти Doctoral	Дипломанти и магистранти или еквивалент Bachelor and master or equivalent	Други степен образовања Other level of education	
УКУПНО СЕКТОРИ	2 738,6	1 477,6	1 028,4	232,6	TOTAL SECTORS
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	437,4	47,5	292,3	97,6	BUSINESS SECTOR
ДРЖАВНИ СЕКТОР	115,8	31,7	69,9	14,2	GOVERMENTAL SECTOR
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	2 174,4	1 391,4	662,2	120,8	HIGHER EDUCATION
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	11,0	7,0	4	-	NON-PROFIT SECTOR

1.5. ИСТРАЖИВАЧИ ЗАПОСЛЕНИ НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА И ПОСТИГНУТОМ ОБРАЗОВАЊУ, ЕКВИВАЛЕНТ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ (FTE), 2024

PERSONS EMPLOYED IN RiD BY SECTORS AND ACHIEVED EDUCATION, IN FULL TIME EQUIVALENT (FTE), 2024

	Укупно Total	Докторанти Doctoral	Дипломанти и магистранти или еквивалент Bachelor and master or equivalent	Други степен образовања Other level of education	
УКУПНО СЕКТОРИ	2 239,4	1 473,1	760,7	5,6	TOTAL SECTORS
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	258,7	46,5	206,6	5,6	BUSINESS SECTOR
ДРЖАВНИ СЕКТОР	83,6	30,7	52,9	-	GOVERMENTAL SECTOR
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	1 888,1	1 388,9	499,2	-	HIGHER EDUCATION
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	9,0	7,0	2,0	-	NON-PROFIT SECTOR

1.6. ИСТРАЖИВАЧИ ЗАПОСЛЕНИ НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА И ПОСТИГНУТОМ ОБРАЗОВАЊУ, 2024, (број лица)

RESEARCHERS EMPLOYED IN RiD BY SECTORS AND ACHIVED EDUCATION, 2024 (HC)

	Укупно Total		Докторанти Doctoral		Дипломанти и магистранти или еквивалент Bachelor and master or equivalent		Други степен образовања Other level of education		
	Свега All	Жене Women	Свега All	Жене Women	Свега All	Жене Women	Свега All	Жене Women	
УКУПНО СЕКТОРИ	1 591	1 506	614	928	969	577	8	1	TOTAL SECTORS
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	280	170	57	20	215	149	8	1	BUSINESS SECTOR
ДРЖАВНИ СЕКТОР	92	57	31	15	61	42	-	-	GOVERMENTAL SECTOR
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	1 210	1 277	519	892	691	385	-	-	HIGHER EDUCATION
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	9	2	7	1	2	1	-	-	NON-PROFIT SECTOR

1.7. ИСТРАЖИВАЧИ ЗАПОСЛЕНИ НА ИР-а ПРЕМА ГОДИНАМА СТАРОСТИ И ПОЛУ, 2024

RESEARCHERS EMPLOYED IN RiD BY AGE AND SEX, 2024

	Укупно <i>Total</i>		Пословни сектор <i>Business sector</i>		Државни сектор <i>Governmental sector</i>		Високо образовање <i>Higher education</i>		Непрофитни сектор <i>Non-profit sector</i>		
	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	
УКУПНО	2 869	1 506	280	170	92	57	2 488	1 277	9	2	TOTAL
мање од 25	20	5	1	1	3	-	16	4	-	-	under 25
25-34	581	359	102	81	10	5	467	271	2	2	25-29
35-44	819	459	71	44	19	15	724	400	5	-	35-39
45-54	850	405	78	36	33	17	738	352	1	-	45-49
55-64	520	252	27	8	21	17	471	227	1	-	55-59
65 и више	79	26	1	-	6	3	72	23	-	-	65 and older

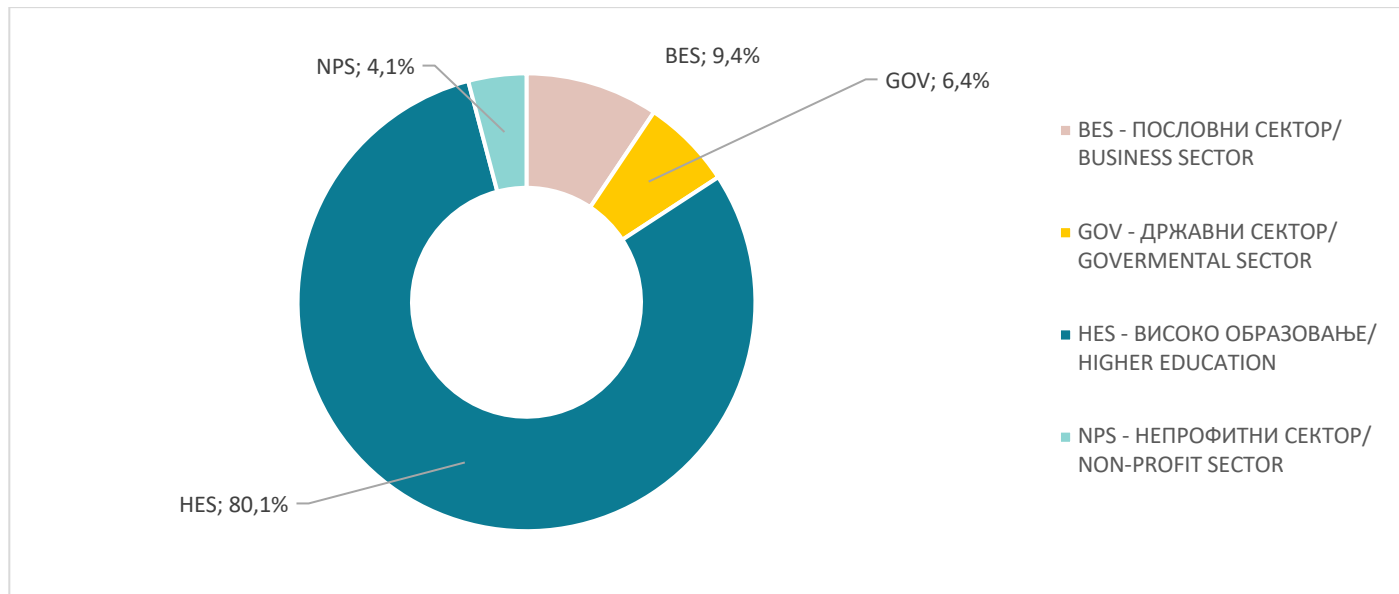
1.8. АНГАЖОВАНИ НА ОСНОВУ УГОВОРА О ДЈЕЛУ ИЛИ АУТОРСКОГ УГОВОРА НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА И ПОЛУ, 2024, (број лица)

EXTERNAL CONTRIBUTORS – RESEARCHERS HIRED IN RiD BY AGE AND SEX, 2024 (HC)

	Укупно <i>Total</i>		Са пуним радним временом <i>Working full-time</i>		Са краћим од пуног радног времена <i>Working part-time</i>		
	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	
УКУПНО СЕКТОРИ	629	304	168	75	461	229	TOTAL SECTORS
Истраживачи	560	272	165	74	395	198	Researchers
Техничко особље	54	22	2	-	52	22	Technicians
Остало особље	15	10	1	1	14	9	Other staff
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	59	27	12	6	47	21	BUSINESS SECTOR
Истраживачи	46	24	9	5	37	19	Researchers
Техничко особље	11	2	2	-	9	2	Technicians
Остало особље	2	1	1	1	1	-	Other staff
ДРЖАВНИ СЕКТОР	40	16	2	-	38	16	GOVERNMENTAL SECTOR
Истраживачи	25	10	2	-	23	10	Researchers
Техничко особље	11	4	-	-	11	4	Technicians
Остало особље	4	2	-	-	4	2	Other staff
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	504	251	135	62	369	189	HIGHER EDUCATION
Истраживачи	467	231	135	62	332	169	Researchers
Техничко особље	29	14	-	-	29	14	Technicians
Остало особље	8	6	-	-	8	6	Other staff
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	26	10	19	7	7	3	NON-PROFIT SECTOR
Истраживачи	22	7	19	7	3	-	Researchers
Техничко особље	3	2	-	-	3	2	Technicians
Остало особље	1	1	-	-	1	1	Other staff

Г4. Структура ангажованих на пословима ИР-а према секторима, 2024

Structure of persons hired in RiD by sector, 2024

1.9. АНГАЖОВАНИ НА ОСНОВУ УГОВОРА О ДЈЕЛУ ИЛИ АУТОРСКОГ УГОВОРА, НА ПОСЛОВИМА ИР-а ПРЕМА СЕКТОРИМА, НАУЧНОЈ ОБЛАСТИ И ПОЛУ, 2024

EXTERNAL CONTRIBUTORS – PERSONS HIRED IN RiD BY SECTORS, FIELD OF DEVELOPMENT AND SEX, 2024

	Ангажовани на пословима ИР-а, изражени бројем лица <i>Persons hired in RiD, number of persons</i>				Ангажовани на пословима ИР-а, изражени еквивалентом пуне запослености <i>Persons hired in RiD, in full time equivalent (FTE)</i>				
	Укупно <i>Total</i>		Истраживачи <i>Researchers</i>		Укупно <i>Total</i>		Истраживачи <i>Researchers</i>		
	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	Свега <i>All</i>	Жене <i>Women</i>	
УКУПНО СЕКТОРИ	629	304	560	272	329,9	149,4	306,6	140,6	TOTAL SECTORS
Природне науке	71	29	36	12	20,9	6,6	16,7	5,1	Natural sciences
Инжењерство и технологија	42	27	34	17	19,9	10	18,9	10	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	160	101	157	108	64,6	44,8	61,8	43,4	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	157	70	66	31	19,8	8,5	17,4	7,1	Agricultural sciences
Друштвене науке	163	65	198	76	160,5	65,2	160,5	65,2	Social sciences
Хуманистичке науке	32	10	69	28	44,2	14,3	31,3	9,8	Humanities
Мултидисциплинарне науке	48	22	-	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	59	27	46	24	39,8	18	31,8	15,5	BUSINESS SECTOR
Природне науке	7	2	2	1	5,3	2	1,8	1	Natural sciences
Инжењерство и технологија	10	4	9	4	8	3,5	7	3,5	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	17	7	17	7	10	4	10	4	Social sciences
Хуманистичке науке	25	14	18	12	16,5	8,5	13	7	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ДРЖАВНИ СЕКТОР	40	16	25	10	17,3	3,8	12,7	2,4	GOVERNMENTAL SECTOR

Природне науке	11	6	11	6	4,4	2,1	4,4	2,1	Natural sciences
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	-	-	-	-	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	2	-	2	-	2	-	2	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Social sciences
Хуманистичке науке	27	10	12	4	10,9	1,7	6,3	0,3	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	504	251	467	231	252,6	120,1	242,6	115,7	HIGHER EDUCATION
Природне науке	20	5	20	5	10	2	10	2	Natural sciences
Инжењерство и технологија	25	13	25	13	11,9	6,5	11,9	6,5	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	169	115	155	108	62,6	44,8	59,8	43,4	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	78	38	66	31	19,8	8,5	17,4	7,1	Agricultural sciences
Друштвене науке	162	62	162	62	131,5	54,2	131,5	54,2	Social sciences
Хуманистичке науке	50	18	39	12	16,8	4,1	12	2,5	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	26	10	22	7	20,2	7,5	19,5	7	NON-PROFIT SECTOR
Природне науке	7	3	3	-	1,2	0,5	0,5	-	Natural sciences
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	-	-	-	-	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	19	7	19	7	19	7	19	7	Social sciences
Хуманистичке науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences

2. НОВЧАНА СРЕДСТВА ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ (ИР)
FINANCIAL EXPENSES FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT (RiD)

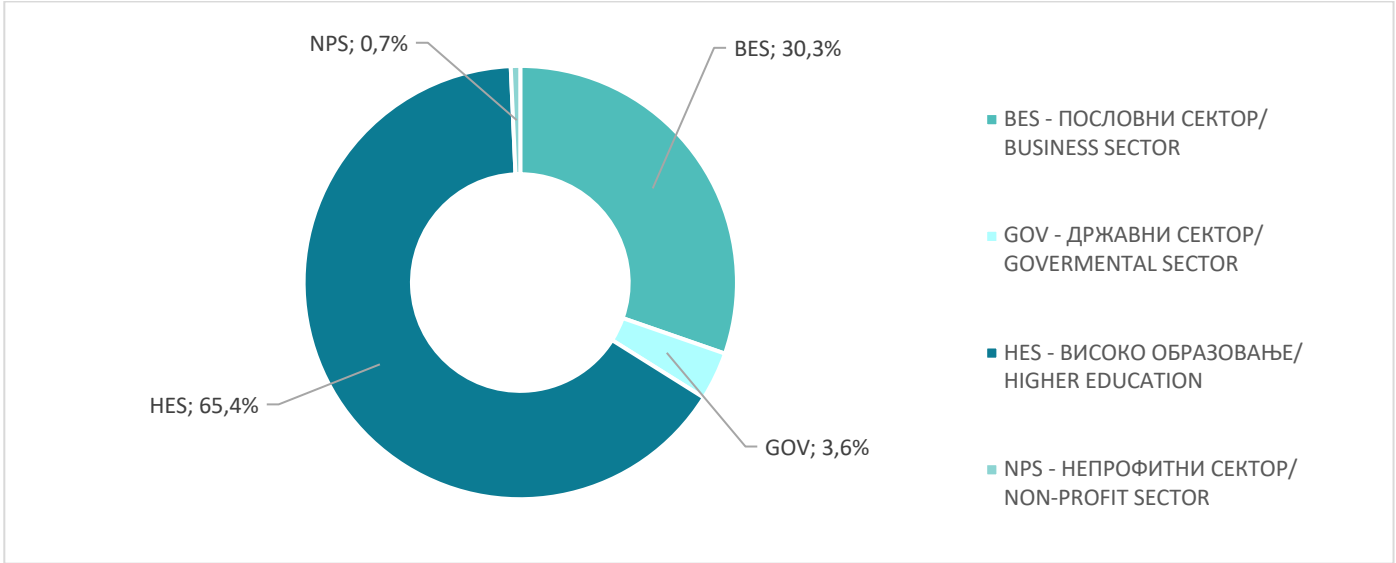
2.1. БРУТО ДОМАЋИ ИЗДАЦИ ЗА ИР ПРЕМА СЕКТОРИМА, НАУЧНОЈ ОБЛАСТИ И ВРСТИ ТРОШКОВА, 2024
GROSS DOMESTIC EXPENDITURE FOR RiD BY SECTOR, FIELD OF SCIENCE AND TYPE OF COSTS, 2024

у хиљадама КМ/in thousands of BAM

	Укупно Total	Текући трошкови Current expenditures			Инвестициони издаци Capital expenditures	
		Укупно Total	Трошкови рада и трошкови накнада запосленима Labour costs	Остали текући трошкови Other current costs		
УКУПНО СЕКТОРИ	109 826	93 694	78 958	14 736	16 132	TOTAL SECTORS
Природне науке	32 145	29 579	25 654	3 925	2 566	Natural sciences
Инжењерство и технологија	42 050	30 271	27 382	2 889	11 779	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	8 605	8 329	5 076	3 253	276	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	5 924	5 560	3 720	1 840	364	Agricultural sciences
Друштвене науке	11 778	11 533	10 015	1 518	245	Social sciences
Хуманистичке науке	9 324	8 422	7 111	1 311	902	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	33 323	21 941	17 720	4 221	11 382	BUSINESS SECTOR
Природне науке	738	86	86	-	652	Natural sciences
Инжењерство и технологија	23 655	13 401	12 040	1 361	10 254	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	5 048	4 978	2 950	2 028	70	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	2 585	2 505	2 163	342	80	Agricultural sciences
Друштвене науке	534	531	82	449	3	Social sciences
Хуманистичке науке	764	440	399	41	324	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ДРЖАВНИ СЕКТОР	3 871	3 675	2 354	1 321	196	GOVERNMENTAL SECTOR
Природне науке	2 221	2 135	1 686	449	86	Natural sciences
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	-	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	784	764	380	384	20	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	-	-	-	-	-	Social sciences
Хуманистичке науке	866	776	288	488	90	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	71 857	67 303	58.219	9 084	4 554	HIGHER EDUCATION
Природне науке	29 179	27 351	23 882	3 469	1 828	Natural sciences
Инжењерство и технологија	18 395	16 870	15 342	1 528	1 525	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	2 773	2 587	1 746	841	186	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	3 339	3 055	1 557	1 498	284	Agricultural sciences
Друштвене науке	10 477	10 234	9 268	966	243	Social sciences
Хуманистичке науке	7 694	7 206	6 424	782	488	Humanities

Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	775	775	665	110	-	NON-PROFIT SECTOR
Природне науке	7	7	-	7	-	Natural sciences
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	-	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	-	-	-	-	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	768	768	665	103	-	Social sciences
Хуманистичке науке	-	-	-	-	-	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences

Г5. Бруто домаћи издаци за ИР према секторима и научној области, 2024
Gross domestic expenditure for RiD, by sectors and field of science, 2024

2.2. ИЗВОРИ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА ИР, 2024
SOURCE OF FINANCIAL FUNDS SPENT ON RiD, 2024

у хиљадама КМ/in thousands of BAM

	Укупно <i>Total</i>	Властита средства <i>Own resources</i>	Државна јавна средства <i>Government resources</i>	Универзитетска средства (високо школске установе) <i>Higher education resources</i>	Средства приватног непрофитног сектора <i>Resources from private non-profit sector</i>	Финансијска средства из иностранства <i>Founds from abroad</i>	
УКУПНО СЕКТОРИ	109 826	44 865	37 390	45	7 063	20 463	TOTAL SECTORS
Удио (%)	100%	41,0%	34,0%	0,00	6,4%	18,6%	<i>Contribution (%)</i>
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	33 323	22 705	2 794	15	462	7 347	BUSINESS SECTOR
Удио (%)	100%	68,2%	8,4%	0,00	1,4%	22,0%	<i>Contribution (%)</i>
ДРЖАВНИ СЕКТОР	3 871	2 787	40	0	4	1 040	GOVERNMENTAL SECTOR
Удио (%)	100%	72,0%	1,0%	0,00	0,1%	26,9%	<i>Contribution (%)</i>
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	71 857	19 367	34 539	30	6 597	11 324	HIGHER EDUCATION
Удио (%)	100%	27,0%	48,0%	0,00	9,2%	15,8%	<i>Contribution (%)</i>
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	775	6	17	0	0	752	NON-PROFIT SECTOR

Удио (%)	100%	0,8%	2,2%	0,00	0,0%	97,0%	Contribution (%)
----------	------	------	------	------	------	-------	------------------

2.3. СРЕДСТВА ЗА ИР ПРЕМА ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИМ ЦИЉЕВИМА (ПРИРУЧНИК FRASCATI), 2024

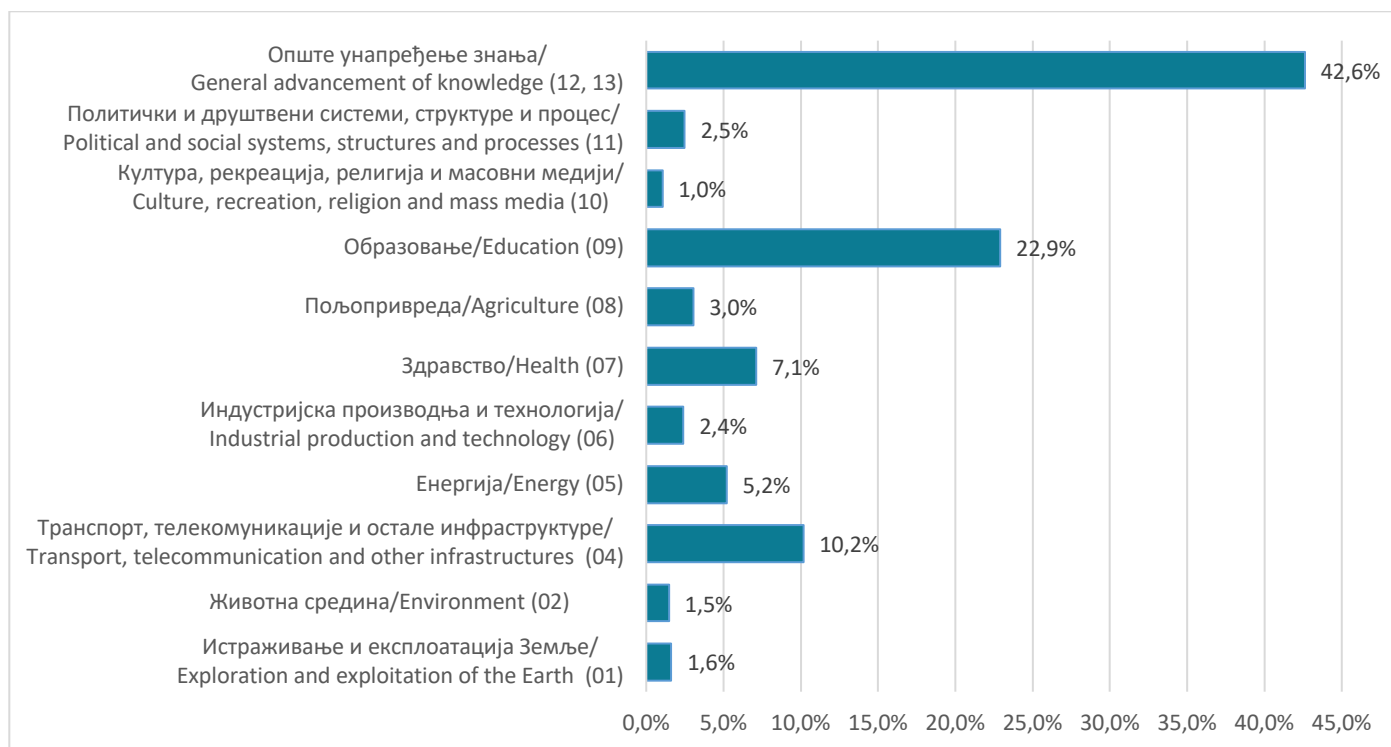
RESOURCES FOR RiD BY SOCIO-ECONOMIC GOALS (FRASCATI MANUAL), 2024

у хиљадама КМ/in thousands of BAM

	Укупно	Пословни сектор	Државни сектор	Високо образовање	Непрофитни сектор	
	Total	Business sector	Governmental sector	Higher education	Non-profit sector	
УКУПНО СЕКТОРИ	109 826	33 324	3 871	71 856	775	TOTAL SECTORS
Истраживање и експлоатација Земље (01)	1 783	956	827	-	-	Exploration and exploitation of the Earth (01)
Животна средина (02)	1 607	120	836	644	7	Environment (02)
Истраживање и експлоатација свемира (03)	-	-	-	-	-	Exploration and exploitation of space (03)
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре (04)	11 165	11 165	-	-	-	Transport, telecommunication and other infrastructures (04)
Енергија (05)	5 733	5 733	-	-	-	Energy (05)
Индустријска производња и технологија (06)	2 643	2 322	-	321	-	Industrial production and technology (06)
Здравство (07)	7 819	4 576	4	3 239	-	Health (07)
Пољопривреда (08)	3 348	2 065	-	1 283	-	Agriculture (08)
Образовање (09)	25 150	64	-	25 086	-	Education (09)
Култура, рекреација, религија и масовни медији (10)	1 149	474	558	117	-	Culture, recreation, religion and mass media (10)
Политички и друштвени системи, структуре и процес (11)	2 738	-	-	2 738	-	Political and social systems, structures and processes (11)
Опште унапређење знања (12, 13)	46 691	5 849	1 646	38 428	768	General advancement of knowledge (12, 13)
Одбрана (14)	-	-	-	-	-	Defence (14)

Г6. Средства за ИР према друштвено-економским циљевима (Приручник FRASCATI), 2024

Resources for RiD by socio-economic goals (FRASCATI Manual), 2024

2.4. БРУТО ДОМАЋИ ИЗДАЦИ ЗА ИР У ПОСЛОВНОМ СЕКТОРУ ПРЕМА ГЛАВНОЈ ДЈЕЛАНОСТИ (КД БИХ 2010), 2024

GROSSE DOMESTIC EXPENDITURE FOR RiD IN BUSINESS SECTOR BY MAIN ACTIVITY (NACE Rev. 2), 2024

у хиљадама КМ/in thousands of BAM

	Укупно <i>Total</i>	Текући трошкови <i>Current expenditures</i>			Инвестициони издаци <i>Capital expenditures</i>	
		Укупно <i>Total</i>	Трошкови рада и трошкови наклада запосленима <i>Labour costs</i>	Остали текући трошкови <i>Other current costs</i>		
УКУПНО	32 360	20 657	17 618	3 039	11 703	TOTAL
А – Пољопривреда, шумарство и риболов	3 520	3 471	3 132	339	49	A - Agriculture, forestry and fishing
Б – Вађење руда и камена	956	304	210	94	652	B - Mining and quarrying
Ц - Прерађивачка индустрија	6 979	5 158	3 725	1 433	1 821	C - Manufacturing
Д-Е – Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	4 077	2 722	2 643	79	1 355	D-E Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Ј – Информације и комуникације	693	693	468	225	-	J - Information and communication
К – Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	10 815	3 279	3 209	70	7 536	K - Financial and insurance activities
М – Стручне, научне и техничке дјелатности	4 562	4 365	3 584	781	197	M - Professional, scientific and technical activities

Q - Дјелатности здравствене и социјалне заштите	758	665	647	18	93	Q – Human health and social work activities
---	-----	-----	-----	----	----	--

2.5. БРУТО ДОМАЋИ ИЗДАЦИ ЗА ИР ПРЕМА СЕКТОРИМА И ВРСТАМА ИСТРАЖИВАЊА, 2024

GROSS DOMESTIC EXPENDITURE FOR RiD BY SECTOR AND TYPE OF RESEARCH, 2024

у хиљадама КМ/in thousands of BAM

	Укупно <i>Total</i>	Основна (темељна) истраживања <i>Basic research</i>	Примијењена истраживања <i>Applied research</i>	Експериментална (развојна) истраживања <i>Experimental development</i>	
СЕКТОРИ – УКУПНО	97 579	26 259	52 876	18 444	SECTORS – TOTAL
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	31 361	1 902	16 259	13 200	BUSINESS SECTOR
ДРЖАВНИ СЕКТОР	4 989	2 551	2 388	50	GOVERNMENT SECTOR
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	60 454	21 806	34 222	4 426	HIGHER EDUCATION
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	775	-	7	768	NON-PROFIT SECTOR

2.6. ИЗВОРИ СРЕДСТАВА ЗА ИР У ПОСЛОВНОМ СЕКТОРУ ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ ПРЕДУЗЕЋА, 2024

RESOURCES FOR RiD IN BUSINESS SECTOR ACTIVITY BY COMPANY SIZE, 2024

у хиљадама КМ/in thousands of BAM

	Укупно	Пословни сектор	Државни сектор	Универзитетска средства (Високо школске установе)	Средства приватног непрофитног сектора	Финансијска средства из иностранства	
	Total	Business enterprise sector	Government sector	Higher education sector	Private non-profit sector	Funds from abroad	
ДО 9 ЗАПОСЛЕНИХ	2 749	485	578	15	461	1 210	TO 9 EMPLOYEES
ОД 10 ДО 49 ЗАПОСЛЕНИХ	4080	2 241	26	-	-	1 813	FROM 10 TO 49 EMPLOYEES
ОД 50 ДО 249 ЗАПОСЛЕНИХ	8 688	2 423	1 939	-	-	4 326	FROM 50 TO 249 EMPLOYEES
ОД 250 ДО 499 ЗАПОСЛЕНИХ	1143	893	250	-	-	-	FROM 250 TO 499 EMPLOYEES
ОД 500 И ВИШЕ ЗАПОСЛЕНИХ	16 664	16 664	-	-	-	-	FROM 500 AND MORE EMPLOYEES

3. БРОЈ ИСТРАЖИВАЧКО-РАЗВОЈНИХ РАДОВА ПРЕМА НАУЧНОЈ ОБЛАСТИ И ВРСТИ ИСТРАЖИВАЊА, 2024.

NUMBER OF R&D PAPERS BY FIELD OF SCIENCE AND TYPE OF RESEARCH, 2024

	Укупно <i>Total</i>	Врста истраживања			
		<i>Type research</i>			
		Фундаментална <i>Fundamental</i>	Примијењена <i>Applied</i>	Експериментална (развојна) <i>Experimental development</i>	
УКУПНО СЕКТОРИ	1 294	510	585	199	SECTORS – TOTAL
Природне науке	217	78	137	2	Natural sciences
Инжењерство и технологија	335	44	229	62	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	177	72	32	73	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	96	6	82	8	Agricultural sciences
Друштвене науке	309	158	98	53	Social sciences
Хуманистичке науке	159	151	7	1	Humanities
Мултидисциплинарне науке	1	1	-	-	Multidisciplinary sciences
ПОСЛОВНИ СЕКТОР	225	32	92	101	BUSINESS SECTOR
Природне науке	8	8	-	-	Natural sciences
Инжењерство и технологија	73	7	30	36	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	79	4	13	62	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	23	2	18	3	Agricultural sciences
Друштвене науке	27	3	24	-	Social sciences
Хуманистичке науке	15	8	7	-	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ДРЖАВНИ СЕКТОР	172	158	14	-	GOVERNMENT SECTOR
Природне науке	10	10	-	-	Natural sciences
Инжењерство и технологија	7	-	7	-	Engineering and Technology

Медицинске и здравствене науке	27	27	-	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	7	-	7	-	Social sciences
Хуманистичке науке	121	121	-	-	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ	892	320	478	94	HIGHER EDUCATION
Природне науке	198	60	136	2	Natural sciences
Инжењерство и технологија	255	37	192	26	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	71	41	19	11	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	73	4	64	5	Agricultural sciences
Друштвене науке	271	155	67	49	Social sciences
Хуманистичке науке	23	22	-	1	Humanities
Мултидисциплинарне науке	1	1	-	-	Multidisciplinary sciences
НЕПРОФИТНИ СЕКТОР	5	-	1	4	NON-PROFIT SECTOR
Природне науке	1	-	1	-	Natural sciences
Инжењерство и технологија	-	-	-	-	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	-	-	-	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	-	-	-	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	4	-	-	4	Social sciences
Хуманистичке науке	-	-	-	-	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences

4. ЈЕДИНИЦЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ ИСТРАЖИВАЊЕМ И РАЗВОЈЕМ ПРЕМА СЕКТОРИМА, 2024

RESEARCH AND DEVELOPMENT UNITES BY SECTORS, 2024

	Укупно	Пословни сектор	Државни сектор	Високо образовање	Непрофитни сектор	
	Total	Business sector	Governmental sector	Higher education	Non-profit sector	
УКУПНО	90	26	5	57	2	TOTAL
Природне науке	10	2	2	5	1	Natural sciences
Инжењерство и технологија	27	13	-	14	-	Engineering and Technology
Медицинске и здравствене науке	11	4	2	5	-	Medical and Health sciences
Пољопривредне науке	10	2	-	8	-	Agricultural sciences
Друштвене науке	22	2	-	19	1	Social sciences
Хуманистичке науке	10	3	1	6	-	Humanities
Мултидисциплинарне науке	-	-	-	-	-	Multidisciplinary sciences

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Извори и методе прикупљања податка

Сврха статистичког истраживања „Истраживање и развој“ јесте праћење дјелатности ИР-а у Босни и Херцеговини. Истраживање се спроводи годишње ради прикупљања и објављивања података о запосленима који се баве ИР-ом, издацима и изворима средстава за ИР и о резултатима активности ИР-а.

Подаци су добијени на основуведеног годишњег статистичког истраживања. Пословни субјекти су испуњавали упитник ИР-1, високошколске установе упитник ИР-2, а државни и непрофитни сектор су испуњавали упитник ИР-3.

Дефиниције

Дефиниције подручја истраживања и развоја се заснивају на међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у *Frascati* приручнику (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual*, 2015; издавач: OECD).

Истраживање и развој јесте системски стваралачки рад усмјерен повећању знања о природи, човјеку, култури и друштву те примјени насталих открића у пракси. Дијели се на основна, примијењена и развојна истраживања.

Основна (темељна, базична) истраживања обухватају она истраживања која повећавају општи фонд научних чињеница и знања и која одређују нова подручја људског знања и спознаја, али која немају или не морају имати директну практичну примјену одбијених резултата. Основна истраживања откривају појаве, процесе, узрочно-посљедичне везе и законитости у природи, друштву и људском мишљењу, и то, прије свега, ради унапређења људског знања и стварања базичног знања, која даље служе као основа за примијењена и развојна истраживања и она немају директне комерцијалне циљеве.

Примијењена (апликативна) истраживања су теоријски или експериментални рад који се подразумева ради стицања нових знања, а који је усмјерен на рјешавање неког практичног задатка, односно остварење практичног циља. Примијењена истраживања проширују и продубљују постојећа знања ради рјешавања одређених проблема. Примијењена истраживања су усмјерена на откривање нових научних знања, примјену тих знања у сврху реализације одређених практичних циљева.

NOTES ON METHODOLOGY

Sources and methods of data collection

The purpose of the Research and development statistical survey is to monitor the research and development activity in Bosnia and Hercegovina. The survey is conducted annually with aim of collecting and publishing data on RiD employees, expenditure and sources of the funds for RiD, as well as the results of the RiD activity.

Data are obtained from the conducted annual statistical survey. Businesses enterprises filled the questionnaire IR-1, institutions of higher education IR-2, government and non-profit sector filled the questionnaire IR-3.

Definitions

Definitions of the field of research and development are based on international standards set by the OECD and published in the Frascati Manual (The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015; publisher: OECD).

Research and development (RiD) comprise systematic creative work aimed at increasing knowledge about nature, man, culture and society and its application in practice. It is divided into three activities: basic research, applied research and experimental development.

The basic (fundamental) researches include researches that increases the general fund of scientific facts and knowledge that define new areas of human knowledge and understanding, but who do not have a direct practical application of the results obtained. Basic researches reveal phenomena, processes, causality and the laws of nature, society and human thinking, and, above all, to advance human knowledge and creation of the knowledge base, which continues to serve as a basis for applied researches and development, and they have no direct commercial objectives.

Applied (application) researches are experimental or theoretical work undertaken to acquire new knowledge, which is aimed at solving a practical task or achievement of a practical goal. Applied researches expand and deepen exiting knowledge to solve specific problems. Applied researches are focused on the discovery of new scientific knowledge, application of such knowledge in order to realize specific commercial goals.

Развојна (стручна) истраживања, односно експериментални развој је систематски рад, заснован на знањима стеченим основним или примијењеним истраживањима, односно практичном искуству, које је, прије свега, усмјерено на увођење нових или знатно побољшање постојећих поступака, производа и услуга. Развојна истраживања се још називају и технолошка усавршавања.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се примјеном научних метода стичу нове научне спознаје, односно стваралачке користи постојећег знања за нове примјене.

Пословни сектор обухвата предузећа (привредне субјекте) и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економским значајним цијенама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу предузећа.

Високо образовање обухвата универзитете са јединицама у саставу, факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике који под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Државни сектор обухвата организације, службе и друга тијела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле осигурати, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу и рекреацију и друге друштвене услуге. Јавна предузећа припадају јавном сектору.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цијени, ове организације могу бити основане од стране удружења грађана ради обезбјеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Истраживачи су стручњаци ангажовани на стварању нових знања, метода и система, те спровођењу истраживачких пројеката.

Стручни сарадници су запослени са високим образовањем који директно учествују са истраживачима при извршавању истраживачко-развојних задатака.

***Development (professional) researches** respectively experimental development is systematic work, based on the knowledge acquired on basic or applied researches or practical experience, which is, primarily, focused on the introduction of new or significantly improved exiting processes, products and services. Developmental researches are also called technological advancement.*

***Scientific researchers** are a systematic creative activity which goal is application of scientific insights, and creative use of exiting knowledge for new applications.*

***Business sectors** that includes companies (enterprises) and organizations whose primary activity is the market production of goods and services and to be sold at economically significant prices, as well as researches and development units within the company.*

***Higher education** covers universities with units in composition, faculties, academies and scientific research institutes, regardless of their funding sources and legal status. This sector also covers research institutes and clinics that are under the direct control or administration of higher education institutions.*

***Government sector** covers organisation, services and other bodies, except higher education, that provide the society with free common services, which could not be provided under market conditions and which represent an expression of the socio-economic policy of the society; by definition, this sector covers activities of administration, defense and public order; health care, education, culture, recreation and other social services. Public companies belonging to the public sector.*

***Sector of non-profit organisations** covers non-market private non-profit organisations which provide households with services free of charge or at low prices; these organisations may be established by citizens associations in order to provide association members with goods and services or for the general purpose.*

***Researches** are professionals engaged in the creation of new knowledge, methods and systems, and also in the management of the projects concerned.*

***Researches associates** are employees with higher education who participate directly with researches in carrying out researches and development tasks.*

Техничко особље су запослени који обављају технички дио истраживачко-развојног задатка, под надзором истраживача. Степен образовања је по правилу средњи, али може бити и виша и висока школа у зависности од стандардизације техничких задатака.

Руководеће особље су запослени који се већи дио радног времена баве управљачко-организационим пословима; у супротном их треба разврстати у категорију „истраживачи“ или „стручни сарадници“.

Друго особље (помоћно) су запослени који обављају секретарске и друге административне послове, ако је њихов рад директно повезан са истраживачко-развојним пројектима. Ту се укључују под истим условима и руководиоци машина и уређаја и индустријски произвођачи и састављачи.

Еквивалент пуне запослености исказује се у човјек-годинама, а представља вријеме као удио пунога радног времена у којем запослени обављају послове из подручја истраживања и развоја (нпр. ако је једно лице радило на пословима истраживања и развоја шест мјесеци у пуном радном времену, то се приказује као 0,5 еквивалента пуне запослености).

Бруто домаћи издаци за истраживање и развој јесу укупни унутрашњи издаци за истраживање и развој на подручју државе у посматраној календарској години, а састоје се од текућих и инвестиционих издатака у бруто износу.

Текући издаци (трошкови) обухватају:

1) трошкове рада и трошкове накнада запосленима (бруто плате и накнаде бруто плата за све запослене у ИР дјелатности; друге накнаде запосленима у ИР, нпр. стипендије, награде и слично и остало.

2) остале текуће трошкове (материјалне трошкове на истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о дјелу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци који обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумијева укупне трошкове везане за набавку рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке и развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Објављени истраживачки радови јесу радови објављени током календарске године.

***Technicians** are employees who perform the technical part of the research and development task, under the supervision of researchers. Education level is generally secondary, but may be higher; depending on the standardization of technical tasks.*

***Management** are employees who are more part-time engaged in managerial and organizational practices. Otherwise they should be classified in the category or „researches“ or „professional staff“.*

***Other supporting staff** are employees who perform secretarial and other administrative tasks, if their work is directly related to research and development projects. There are included under the same conditions and executives of machine and equipment and industrial manufacturers and assemblers.*

***Full-time equivalent (FTE)** is expressed in person-years and presents time as a share of full working time in which persons in employment are engaged in the work related to researches and development (for example, if a person was engaged in works related to research and development for six months in full working time, it is expressed as 0.5 full-time equivalent – 0.5 FTE).*

***Gross domestic expenditure on RiD (GERD)** is the total intramural expenditure on RiD performed on the national territory during the reporting calendar year, and consists of gross current and investment expenditures.*

Current expenditures (costs) that include:

1) labour costs and the costs of compensation for employees (gross salary and allowances of gross wages for all employees in RiD activities, other compensation of employees in RiD, for example, fellowships, awards, etc.; and another expenses.

2) other current costs (material costs based on research and development- raw material, energy and payable on work contracts and copyright, contracts, salaries, travel costs representation etc., and other expenses).

***Investment expenditures** include expenditures for land and buildings, machinery and equipment, patents, licences, studies and projects, software and hardware (which including the total costs of the purchase of computers, devices, systems, components and equipment, and acquisitions costs or developing software for its own purposes) and other expenditures.*

***Published research works** are those published during the reporting year.*

Скраћенице

ФТЕ – еквивалент пуне запослености

ИР – истраживање и развој

OECD - Организација за економску сарадњу и развој

UNESCO - Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу

EUROSTAT - Статистичка канцеларија Европске уније

Abbreviations

FTE – full-time equivalent

R&D – Research and Development

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

EUROSTAT – Statistical office of the European Union

Публикује Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 | Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622
Електронска пошта/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Интернетска страница/Web site: www.bhas.gov.ba

Одговорне особе/Responsible persons:

Фахир Канлић, шеф Одсјека за статистику индустрије и грађевинарства
Fahir Kanlić, Head of Department for Industry and Construction Statistics

Весна Ћуџић, директор
Vesna Ćužić, Director

Саопштење приредиле: Џенита Бабић
Prepared by: Dženita Babić

Размислите о очувању животне средине прије штампања документа.
Please consider the environment before printing this document.